

STORTINGET

Innst. 283 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 58 L (2023–2024)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i utdanningsstøtteleven (beregning av rente på utdanningslån under utdanningen for særlige ordninger mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet legger i proposisjonen frem forslag til endringer i lov 3. juni 2005 nr. 57 om utdanningsstøtte (utdanningsstøtteleven) §§ 9 og 10.

Forslaget om endringer i utdanningsstøtteleven § 9 har bakgrunn i at regjeringen i Meld. St. 14 (2022–2023) Utsyn over kompetansebehovet i Norge varslet endringer i utdanningsstøtteordningene, slik at korte og fleksible utdanningstilbud kan gi rett til lån. I utredningen av låneordningen er det lagt til grunn at lånet skal kunne belastes med renter fra utbetalingen. Dette forutsetter at utdanningsstøtteleven § 9 endres slik at det kan beregnes renter av utdanningslån fra utbetalingstidspunktet. Fordi en renteberegning fra utbetalingstidspunktet vil ha budsjettkonsekvenser, vil det være Stortinget som vedtar når det skal beregnes renter av lån til utdanning gjennom behandlingen av statsbudsjettet.

Forslaget til endringer i utdanningsstøtteleven § 10 innebærer at det kan fastsettes ordninger for ettergivelse av utdanningsgjeld også for andre formål enn de som er spesielt nevnt i § 10. I proposisjonen er det vist til at ettergivelse av utdanningsgjeld i noen tilfeller brukes som et virkemiddel for å nå politiske mål. I tillegg fore-

slås begrepet «tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms» tatt inn i utdanningsstøtteleven § 10. Departementet viser til at dette er et innarbeidet begrep som omfatter alle kommuner i Finnmark, samt følgende syv kommuner i Nord-Troms: Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvæangen, Karlsøy, Lyngen og Storfjord.

Forslagene til endring i utdanningsstøtteleven har i seg selv ingen økonomiske eller administrative konsekvenser nå. Konsekvensene av eventuell innføring av nye ordninger for lån eller for sletting av gjeld vil gå fram av regjeringens forslag til statsbudsjett.

Komiteens behandling

Komiteen har invitert til skriftlige høringsinnspill i saken. Det har ikke kommet høringsinnspill til saken.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Øystein Mathisen, Lise Selnes og Elise Waagen, fra Høyre, Margret Hagerup, Kari-Anne Jønnes og Jan Tore Sanner, fra Senterpartiet, Eivind Drivenes og Marit Knutsdatter Strand, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, fra Rødt, lederen Hege Bae Nyholt, og fra Venstre, Abid Raja, viser til proposisjonen.

Komiteen viser til at livslang læring og kompetanseutvikling vil være en nødvendighet innenfor alle utdanningsnivåer og innen de fleste typer yrker, og at alle skal ha muligheten til å fylle på med kompetanse.

Komiteen mener det er bra at departementer utreder hvordan utdanningsstøtteordningene kan utvikles for å gjøre det lettere å ta utdanning og få kompetansepåfyll for blant annet arbeidstakere.

Komiteen merker seg at hovedprinsippet fortsatt skal være at utdanningslån er rentefritt under utdanningen, og at det ikke er aktuelt å innføre renteberegning under utdanning for de ordinære utdanningsstøtteordningene.

Komiteen merker seg videre at det er Stortinget som kan bestemme om det skal innføres rentebelasting fra tidspunktet for utbetaling for særlige utdanningsstøtteordninger.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre viser til høringsuttalelser til departementet fra Norsk studentorganisasjon (NSO), Akademikerne, Norsk industri og Handelshøyskolen BI. Samtlige organisasjoner er negative til forslaget om å innføre en mulighet til å beregne renter på utdanningslån i studietiden. Disse medlemmer mener i likhet med NSO at det er viktig for Norge å ha arbeidskraft med oppdatert og relevant kompetanse, og at staten derfor bør dekke renteutgiftene under utdanningen.

Disse medlemmer er imot at det skal åpnes for å belaste låntaker for renter fra utbetalingstidspunktet. Disse medlemmer mener også det er en svakhet ved forslaget at man ikke har anført klare argumenter for å avvike fra prinsippet om at utdanningslånet er rentefritt under utdanning. Disse medlemmer mener videre at det ikke er klokt uten nærmere begrunnelse å slå fast at muligheten for å legge renter på studielån legges til grunn for utredningen av en ny låneordning.

Disse medlemmer støtter derfor ikke forslaget til endring i § 9 som innebærer at det for særlige støtteordninger kan beregnes renter av utdanningslån under utdanningen, dersom dette er fastsatt av Stortinget.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i utdanningsstøtteleven (beregning av rente på utdanningslån under utdanningen for særlige ordninger mv.)

I

I lov 3. juni 2005 nr. 37 om utdanningsstøtte gjøres følgende endringer:

§ 9 skal lyde:

Statens lånekasse for utdanning (Lånekassen) regner renter av lånet når utdanningen er avsluttet eller avbrutt eller når låntakeren ikke lenger mottar støtte fra Lånekassen. For særlige ordninger kan Lånekassen regne renter av utdanningslånet fra utbetalingstidspunktet, dersom det er fastsatt av Stortinget.

Lånekassen regner renter etter regler fastsatt av Stortinget. Departementet gir utfyllende forskrifter om fastsettelse og belastning av renter, og om rentebelastning for særlige ordninger etter første ledd andre punktum.

§ 10 tredje ledd skal lyde:

Gjelden kan ettergis, helt eller delvis, etter rammer fastsatt av Stortinget, *blant annet* når låntaker er bosatt i og utøver et yrke i *tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms* eller andre bestemte deler av landet.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 30. april 2024

Hege Bae Nyholt

leder og ordfører